

นายประเมษฐ์ บุณยะชัย
ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์ - โขน)
พุทธศักราช ๒๕๖๓

นายประเมษฐ์ บุณยะชัย เกิดวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๑ ที่ตำบลบางลำพูล่าง อำเภอกลองสาง จังหวัดธนบุรี ปัจจุบันอายุ ๗๓ ปี หลังจากสำเร็จการศึกษานาฏศิลป์ชั้นสูงจากโรงเรียนนาฏศิลป์ กรมศิลปากร ในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ แล้ว ได้รับราชการเป็นครูผู้สอนนาฏศิลป์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ จนเกษียณอายุราชการ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย อาจารย์ ๓ ระดับ ๙ ปัจจุบันเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางด้าน นาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

นายประเมษฐ์ บุณยะชัย ได้รับการถ่ายทอดกระบวนท่ารำโขน ละครจากปรมาจารย์หลายท่าน เช่น ครู อร่าม อินทรนัฏ ครูทองเริ่ม มงคลนัฏ ครูลมูล ยมะคุปต์ ครูเฉลย ศุขะวนิช ครูจตุพร รัตนวราหะ ครูอุดม อังศุธร และท่านผู้หญิงแก้ว สนิทวงศ์เสนี เป็นต้น ซึ่งระหว่างรับราชการในวิทยาลัยนาฏศิลป์ ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้แสดง ในบทบาทต่าง ๆ ร่วมกับศิลปินชั้นครูหลายเรื่อง ทั้งการแสดงโขน ละครใน ละครนอก ละครพันทาง ละครร้อง ละครพูด และละครอิงประวัติศาสตร์ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังเป็นผู้จัดทำบทโขน ละคร ฝึกซ้อม กำกับการแสดง ให้กับวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และสถาบันต่าง ๆ เป็นผู้รื้อฟื้นการแสดงต่าง ๆ ที่หายไปจาก วงการนาฏศิลป์ อาทิ การรำเสนง กระบวนการเล่นหุ่นหลวง รื้อฟื้นการแสดงละครของวังสวนกุหลาบ การแสดง ละครนอกแบบหลวงเรื่อง พระสมุท เรือง ดาหลัง เป็นต้น ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้จัดทำบทบรรยาย กำกับการ แสดงโขนของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๖๒ เป็นผู้ประพันธ์บทขับร้องเฉลิมพระเกียรติในการแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพฯ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๒ มีผลงานการแสดงโขนในบทตัวยักษ์ แสดงเป็น กุมภกรรณ อินทรชิต รามสูร รามปรศุ พระคณศ ลำมักษ์ ฯลฯ รวมถึงการแสดงในอีกหลายบทบาททั้งตัวพระและตัวนาง ทั้งยังเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ในเรื่องการวาง องค์ประกอบที่ถูกต้องของการแสดงโขน ละคร กลวิธีการแต่งหน้า การแต่งกาย การเขียนบท รวมถึงการเชิดหุ่นอีกด้วย บทโขนเด่นที่สร้างขึ้นใหม่ได้แก่ ตอนมัยราภณ์สะกุดทัพ ตอนหอกโมกขศักดิ์ ตอนพิเภกสวามิภักดิ์ ฯลฯ

นอกจากนี้ยังมีผลงานด้านวิชาการ อาทิ หนังสือ บทความ บทสารคดี เอกสารประกอบการสอนวิชาจารีตนาฏศิลป์ไทย การแสดงนาฏศิลป์ไทยประเภทต่าง ๆ และการนาฏศิลป์ครั้งสำคัญต่าง ๆ ตีพิมพ์ในวารสารศิลปากร หนังสือที่ระลึกในวาระสำคัญให้กับหน่วยงานและสถานศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ เช่น งานพระศพพระบรมวงศานุวงศ์ หนังสือละครวังสวนกุหลาบ หนังสือเครื่องแต่งกายละครในกรุงรัตนโกสินทร์ บทสารคดีชุด โขน น าฏกรรมล้ำค่าของไทย เป็นผู้อุทิศตนด้านนาฏศิลป์ จึงได้รับรางวัลและเกียรติคุณต่าง ๆ มากมาย

ปัจจุบัน นายประเมษฐ์ บุญยะชัยยังคงปฏิบัติหน้าที่ในการสืบสาน ถ่ายทอด ส่งเสริมและสร้างสรรค์งานด้านนาฏศิลป์อย่างต่อเนื่อง ด้วยความรู้และประสบการณ์ที่ได้สั่งสมมาเป็นเวลากว่า ๖๕ ปี เป็นผู้อุทิศตนให้งานทางด้านนาฏศิลป์ ทำนุบำรุงและส่งเสริมให้ประชาชนและเยาวชนมีความภาคภูมิใจในศิลปะของไทย

นายประเมษฐ์ บุญยะชัยจึงได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์ - โขน) พุทธศักราช ๒๕๖๓